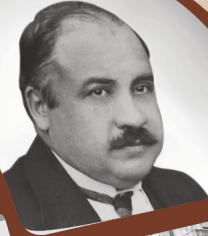

8. SINIF

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ÇALIŞMA SAYFALARI

1. ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

YAZARLAR Faruk Gökalp YILMAZ
Murat AKPINAR
Ömer EVİN

EDİTÖR Murat AKPINAR

DİL UZMANI Mehmet DEMİREL
Mustafa AKPINAR

REHBERLİK UZMANI Ayşe AKBIYIK

GÖRSEL TASARIM Rengin TEMEL

DİZGİ TASARIM Emre GÖKÇE

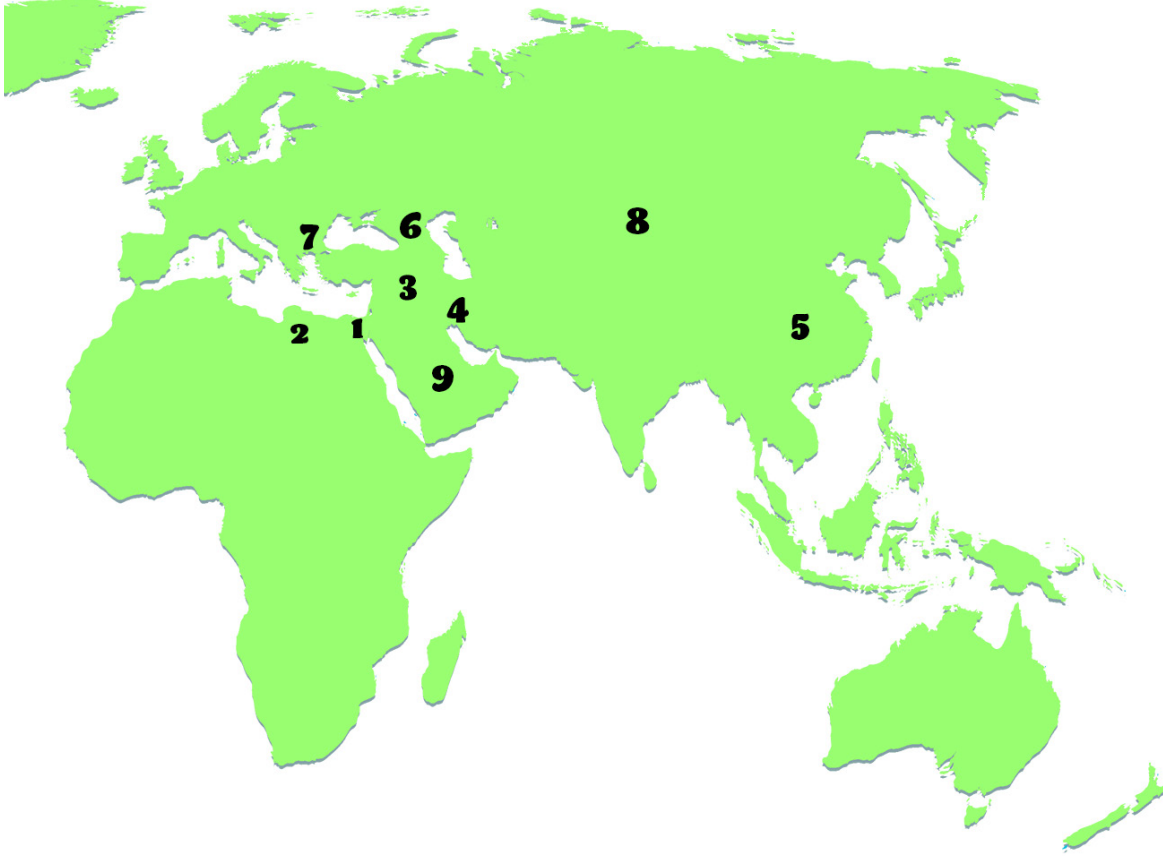
1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 1

Harita üzerinde bulunan sayılar ile tabloda verilen bölge ve yer adlarını örnekte olduğu gibi eşleştiriniz. (Birden fazla numara yazabilirsiniz.)

Arap Yarımadası	9
Uzak Doğu	
Orta Doğu	

Kafkasya	
Basra Körfezi	
Süveyş Kanalı	

Orta Asya	
Balkanlar	
Kuzey Afrika	

1.**ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR**

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 2

Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını yazınız.

Emperyalizm**Kapitülasyon****Düyun-u Umumiye****Azınlık****Kanun-i Esasi****Meşrutiyet****Monarşi****Parlamento****Rejim****Milli Egemenlik**

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 3

Fransız İhtilali'nin nedenleri ve sonuçları ile ilgili tabloyu örnekte olduğu gibi doldurunuz.

FRANSIZ İHTİLALİ 1789

NEDENLERİ

Toplumun asiller, rahipler ve halk gibi sınıflara ayrılması

SONUÇLARI

Temel insan hakları güvence altına alınmıştır.

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 4

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne etkisi ile ilgili kutucukları doldurunuz.

FRANSIZ İHTİLALİ'NİN OSMANLI DEVLETİ'NE

OLUMLU ETKİLERİ

OLUMSUZ ETKİLERİ

Etkinlik 5

Sanayi İnkılabı'nın sonuçları ile ilgili cümleleri doğru ya da yanlış olma durumlarına göre işaretleyiniz.

1	2	3
Sanayi ürünlerinde seri üretime geçilmesiyle üretim hızlandı.	Ham maddeye duyulan ihtiyaç arttı.	Tarım ürünlerinin ekonomideki payı arttı.
D	Y	D
Y	D	Y
4	5	6
Sanatla uğraşan yeni bir sınıf oluştu.	Büyük şirketler kuruldu ve bankacılık sektörü gelişti.	Buharla çalışan tren ve gemi yapılması ulaşım ve iletişimi geliştirdi.
D	D	D
Y	Y	Y

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 6

Aşağıdaki gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne ve Avrupa'ya etkilerini örnekte olduğu gibi yazınız.

Coğrafi Keşifler

İpek ve Baharat Yolu ile Akdeniz ticaretinin önemini kaybetmesi Osmanlı Devleti'ni ekonomik açıdan olumsuz etkilemiştir. Keşfedilen yerlerdeki altın ve gümüşün Avrupa'ya götürülmesi Avrupa devletlerinin zenginleşmesini sağlamıştır.

Rönesans

Reform

Sanayi İnkılabı

Fransız İhtilali

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Etkinlik 7

Haritada Osmanlı Devleti'nin XIX ve XX. yüzyıllarda kaybettiği toprakların bir kısmı numaralandırılarak verilmiştir. Milliyetçilik fikir akımının etkisi ve sömürgecilik anlayışı sebebiyle kaybedilen yerlerin numaralarını kutucuklara yazınız.

Milliyetçilik Fikir Akımının Etkisiyle
Kaybedilen Yerler

Sömürgecilik Anlayışı Sebebiyle
Kaybedilen Yerler

Etkinlik 8

Aşağıdaki tarihleri ve olayları eşleştirerek tarih şeridine örnekte olduğu gibi yazınız.

A

I. Meşrutiyet

B

Tanzimat Fermanı

C

II. Meşrutiyet

D

Islahat Fermanı

B

1839

1856

1876

1908

Etkinlik 9

Aşağıdaki isim ve kavramları ilişkili oldukları fikir akımları ile örnekte olduğu gibi eşleştiriniz. Fikir akımlarının sonuçlarını yazınız.

Halifelik	İttihat ve Terakki	Tanzimat Fermanı	Ziya Gökalp
Tevfik Fikret	II. Abdülhamit	Türk Milliyetçiliği	Meşrutiyet
İslam Birliği	Jön Türkler	Yenilikçilik	Garpcılık

Osmanlıcılık	Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan milletleri dil ve din farkı gözetmeksizin kaynaştırarak bir "Osmanlı milleti" oluşturmayı amaçlamıştır.	Sonuç:		
	Jön Türkler	Tanzimat Fermanı	Meşrutiyet	
İslamcılık	Bu fikre göre İslamiyet, devlet ve toplum düzenlerinin en gelişmiş ve en yararlısıdır. Halifelik makamı altında bütün İslam ülkeleri arasında birlik kurulması amaçlanmıştır.	Sonuç:		
Türkçülük	Bu fikri savunan aydınlara göre devlet; dili, dini, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanarak ayakta durabilirdi. Bunun için Osmanlı Türklerine ulusal bilinç kazandırmayı amaçlamışlardır.	Sonuç:		
				Millî Mücadele yıllarında milliyetçilik anlayışı Millî Mücadele'nin başarılı olmasında ve yeni Türk Devleti'nin kurulmasında etkili olmuştur.
Batıcılık	Osmanlı Devleti'nin yıkılmasını önlemek ve devleti geri kalmışlıktan kurtarmak için Avrupa'dan bilim, teknik ve yönetim anlayışının alınması gerektiğini savunan fikir akımıdır.	Sonuç:		

Etkinlik 10

Aşağıdaki cümleleri Osmanlı Devleti'nde yaşanan yenilik hareketleriyle örnekte olduğu gibi eşleştiriniz.

Cümleler	Tanzimat Fermanı	Islahat Fermanı	I. Meşrutiyet	II. Meşrutiyet
Azınlıklara devlet memurluklarına atanabilme hakkı tanındı.		✓		
Türk tarihinde ilk defa anayasal düzene geçildi.				
İlan edilmesinde İttihat ve Terakki Cemiyeti etkili oldu.				
Yargılamanın yasalara uygun, açık ve adil olacağı ilk kez belirtildi.				
İlan edilmesinde Jön Türkler etkili oldu.				
Ülke yönetiminde meclisin yetkileri artırılırken padişahın yetkileri sınırlandırıldı.				
Sultan Abdülmecit tarafından Gülhane Parkı'nda okunarak ilan edilmiştir.				
Gayrimüslimlerin ibadet yeri ve okul açabilmeleri güvence altına alındı.				
Azınlıkların hakları yasal güvence altına alındı.				
Rejim karşıtlarının gerçekleştirdiği 31 Mart Olayı yaşandı.				
Azınlıklara, Mebusan Meclisinde ilk defa temsil hakkı verildi.				

SORU

XIX. yüzyılın sonlarında ve XX. Yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'nde gerçekleştirilen siyasi alandaki yenilikler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Yenilikler toplumun tüm kesimleri tarafından benimsenmiştir.
- B) Azınlıkların devlete olan bağlılığı artırılmaya çalışılmıştır.
- C) Yeniliklerle demokratikleşme yolunda önemli adımlar atılmıştır.
- D) Yeniliklerin yapılmasında iç ve dış siyasi gelişmeler etkili olmuştur.

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

Etkinlik 1

Selanik ile ilgili verilen bilgilerin hangi alanla ilişkili olduğunu örnekteki gibi yazınız.

.....
Selanik çok uluslu bir yapıya sahipti. Selanik'te Türklerle birlikte başka etnik unsurlar: Rumlar, Bulgarlar, Sırp- lar, Yahudiler ve Ermeniler de yaşam- larını sürdürmekteydi.

Ekonomi
Selanik, liman ve deniz ticareti sayesinde önemli bir ticaret merkezi olmuştur.

.....
Selanik demir yolu ile Üsküp, Belgrat, Manastir, İstanbul gibi önemli şehirlere bağlıydı.

.....
Osmanlı Devleti'nde ger- çekleşen demokratikleş- me çabalarının yoğunlaş- tığı bir kentti. Meşrutiyet düşüncesi ilk kez burada ortaya atıldı.

.....
Avrupa'da oluşan yeni fikirler ve düşünceler Os- manlı topraklarında önce Selanik'e ulaşırdı. Av- rupa'da yayımlanan gazete ve dergiler Selanik'te bulunurdu.

BATILI FİKİRLER
TİCARET GEMİLERİ
DEMİRYOLU ULAŞIMI

SORU

Selanik'in sosyal ve siyasi yapısı göz önünde bulundurulduğunda Selanik'in Mustafa Ke- mal'in hayatına yaptığı katkılar ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Farklı kültürleri tanımasına olanak sağlamıştır.
- B) Askerlik mesleğini seçmesinde etkili olmuştur.
- C) Avrupa'daki gelişmeleri takip etme imkânı sunmuştur.
- D) Fikir hayatının oluşmasına katkı sağlamıştır.

Etkinlik 2

Metinde boş bırakılan yerlere uygun ifadeleri yazınız. Soruları cevaplayınız.

Mustafa Kemal Atatürk, şehrinin Koca Kasım Mahallesi'nde üç katlı pembe boyalı bir evde yılında dünyaya gözlerini açmıştır. Doğduğu ay ve gün kayıtlı değildir. Selanik'te farklı milletlerden insanlar bulunmaktadır. Ancak Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım'ın soyu Anadolu'dan Rumeli'ye iskân edilen Karaman kökenli Yörüklerden gelmektedir. Babası Kırmızı Hafız lakabıyla tanınan Ahmet Efendi'nin oğludur. Aile soyca Anadolu'dan Rumeli'ye geçmiş Türkmen ailelerdendir, muhtemelen 1830 dolaylarında Selanik'e yerleşmiştir. Ali Rıza Efendi önceleri Selanik Evkaf İdaresinde, sonra Selanik Gümrük İdaresinde çalışmıştır. 1876'da Asakir-i Milliye taburunda gönüllü subay olarak hizmet etmiş ve Zübeyde Hanım ile evlenmiştir. Zübeyde Hanım ve Ali Rıza Efendi'nin dört çocuğu (Fatma, Ahmet, Ömer ve Naciye) küçük yaşlarda hayata veda etmişler, Mustafa'dan sonra doğan yaşamıştır. Mustafa, okul çağına gelince anne ile baba arasında görüş ayrılığı belirmişti. Annesi onun gitmesini istiyordu. Babası ise yeni açılan ve modern eğitim yapan İlkokulunda eğitim görmesini arzu ediyordu. Mustafa önce mahalle okuluna başlamış, birkaç gün sonra oradan alınarak Şemsi Efendi İlkokuluna başlatılmıştır (1887). Ali Rıza Efendi memurluğu bırakmış, önce kereste sonra tuz ticareti işine girmiştir. Ali Rıza Efendi 1890'da vefat etmiştir. Mustafa, babasının ölümü üzerine okuldan ayrılmak zorunda kalmıştır. Maddi durumu yetersiz olan Zübeyde Hanım Langaza'da tarımla meşgul olan ağabeyi Hüseyin Ağa'nın yanına gitmiştir. Ancak Zübeyde Hanım oğlunun öğreniminin yarım kalmasına üzülmekteydi. Zübeyde Hanım, oğlunun iyi bir eğitim görmesini sağlamak için onu Selanik'e halasının yanına göndermiştir. Mustafa burada (ortaokul) öğrenimine başlamıştır. Mustafa'nın gönlü öteden beri askerî okuldaydı. Ancak annesi biricik oğlunun asker olup aile ocağından ayrılmasını istemiyordu. Mustafa annesine haber vermeden sınavlarına girdi. Sınavı kazandı. Annesini ikna etmesi zor olmadı. Artık önünde sadece kendisinin değil mensup olduğu milletin kaderini değiştirecek yeni bir ufuk açılmıştı.

Mustafa Kemal'in öğrenime başladığı yıllarda Selanik'in sosyal yapısı nasıldır? Yazınız.

Mustafa Kemal'in aile kökeni hakkında neler söyleyebiliriz? Yazınız.

Mustafa Kemal'in anne ve babasının eğitime bakış açısı nasıldır? Yazınız.

Aile içinde fikir ayrılıkları nasıl çözülmeye çalışılmıştır? Yazınız.

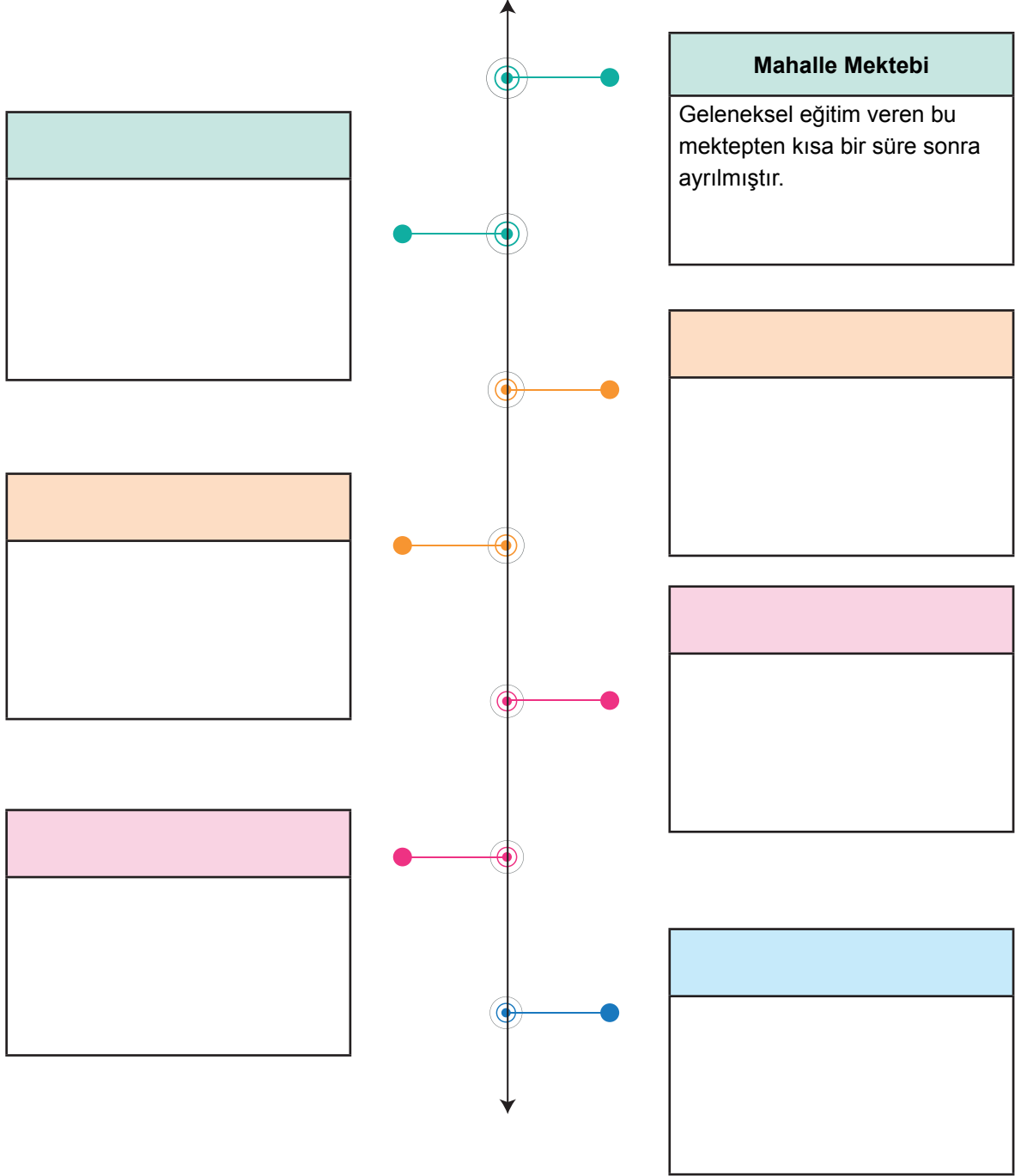
1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

Etkinlik 3

Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü okulların isimlerini diyagrama kronolojik olarak ekleyiniz. Kutucuklara örnekte olduğu gibi okullarla ilişkili bir cümle yazınız.

Etkinlik 4

Mustafa Kemal'in öğrenim hayatına yönelik kendi anlatımlarını okuyup kişilik özelliklerini boş bırakılan yerlere yazınız.

Selanik Mülkiye Rüştiyesinde (ortaokul) iken mahallemizdeki Binbaşı Kadri Bey'in oğlu Ahmet, askerî rüştiyeye devam ediyor ve askerî üniforma giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle giyinmeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Subay olmak için önce askerî rüştiyeye girmek gerektiğini anlıyordum. O sırada annem Selanik'e gelmişti. Askerî rüştiyeye girmek istediğimi ona söyledim. Annem asker olmamı istemiyordu. Sınav zamanı ona sezdirmeden rüştiyeye giderek sınava girdim. www.atam.gov.tr

Matematik öğretmeni sert bir adamdı. Bir gün bize "Aranızda kimler kendine güveniyorsa kalsın. Onları çalıştırma danışmanı yapacağım." dedi. Önce duraksadım. Ayağa öyleleri kalktı ki ben kalkmamayı yeğledim. Bunlardan birinin danışmanlığı altına girdim. Ama kısa zamanda dayanma gücüm son noktaya geldi. Ayağa kalkarak "Ben bundan iyi yaparım." dedim. Bunun üzerine öğretmen beni çalıştırma danışmanı yaptı. Eski danışmanı da benim danışmanlığıma verdi. www.atam.gov.tr

Manastır Askerî İdadisinde (lise) Fransızcada geri idim. Öğretmen benimle çok ilgilenmiyor, sadece bana uyarılarda bulunuyordu. Bu uyarılar çok gücüme gidiyordu. İlk ev izni zamanında çözüm aradım. İki üç ay gizlice Frerler Okulunun özel sınıfına gittim. Böylece okuldakinden daha fazla Fransızca öğrendim. Edebiyata fazla ilgim yoktu. Ömer Naci bizim sınıfa gelmişti. Benden okuyacak kitap istedi. Bütün kitaplarımı gösterdim. Hiçbirini beğenmedi. Kitaplarımı beğenmemesi gücüme gitti. Şiir ve edebiyat diye bir şey olduğunu o zaman öğrendim. Şiir ve edebiyatla ilgilenmeye başladım. www.atam.gov.tr

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

Etkinlik 5

Mustafa Kemal Atatürk'e ait bilgileri öğrenim gördüğü okullar ile eşleştirerek örnekte olduğu gibi yazınız.

Mahalle Mektebi

Şemsi Efendi İlkokulu

Selanik Mülkiye
Rüştiyesi

Selanik Askerî
Rüştiyesi

Manastır Askerî İdadisi

İstanbul Harp Okulu

İstanbul Harp
Akademisi

Kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun olmuştur.

Arkadaşlarıyla el yazması gazete çıkarmaya başladığı okuldur.

Ömer Naci'den etkilenerek edebiyat ve hitabet sanatına ilgi duymuştur.

Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey, "olgun, eksiksiz" anlamına gelen "Kemal" ismini vermiştir.

Manastır Askerî İdadisi

Bu okulda öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarihe olan sevgisi artmıştır.

Geleneklere bağlı eğitim ve öğretim veren bu okula Zübeyde Hanım'ın isteği üzerine başlamıştır.

Ortaokul eğitimine başlayıp kısa bir süre eğitim gördüğü okuldur.

Babası Ali Rıza Efendi'nin isteği üzerine gittiği okuldur.

Etkinlik 1

Aşağıda Mustafa Kemal'in ilgi alanları hakkında bilgiler verilmiştir. Bu ilgi alanlarının onun hangi yeteneklerinin ve kişilik özelliklerinin gelişmesine katkı sağladığını örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

Matematik dersine ilgi duyması ve bu alanda başarılı olması		Edebiyat ve şiire ilgi duyması	
✓	Mantıklı düşünmesine		Düşüncelerini etkili bir biçimde açıklayabilmesine
✓	Analitik düşünmesine		Kararlı bir kişilik özelliğine sahip olmasına
	Dogmatik düşünmesine		Özlü söz söylemesine
Tarihi sevmesi ve bu alanla ilgili kitaplar okuması		Askerliğe karşı duyduğu yoğun ilgi ve bu alanda eğitimler alması	
	Millî duygularla beslenmesine		Yenilikçi bir kişiliğe sahip olmasına
	Düşüncelerinin çağdaş olmasına		Liderlik yeteneğinin pekişmesine
	Tarihteki liderleri taklit etmesine		Vatansever duygularının güçlü olmasına
Almanca ve Fransızca dillerini öğrenmesi		Dünyadaki farklı fikir akımlarını yakından takip etmesi	
	Dönemin başlıca düşünce akımlarını yakından takip etmesine		İnkılapçı bir kişiliğe sahip olmasına
	Dünyadaki gelişmelerden haberdar olmasına		Bilimsel düşünceye önem vermesine
	Batı medeniyetini tanımasına		Doğu toplumlarını yakından tanımasına

Etkinlik 2

Aşağıda Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen bazı gelişmeler verilmiştir. Bu gelişmelerin neler ile ilgili olduğunu örnekteki gibi yazınız.

Ailesi	Fikir adamları	Dönemindeki gelişmeler
Öğretmenleri	Gazete ve dergiler	Yaşadığı kentler

Her çocuk gibi Mustafa Kemal de ilk terbiye ve ilhamını ailesinden aldı. Daha sonra öğretmenleri onun karakterini şekillendirmeye devam etti.

Ailesi

Manastır Askerî İdadisi yıllarında tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bey'den tarih sevgisi ve bilinci kazandı.

Genç Mustafa'nın okumaya karşı büyük bir ilgisi vardı. Yerli ve yabancı birçok fikir adamını okur ve onların fikirlerini analiz ederdi.

Okuduğu yabancı gazete ve dergiler Mustafa Kemal'in dünyada olup bitenlerden haberdar olmasına zemin hazırladı.

Farklı şehirlerde öğrenim görmesi ve bir subay olarak Osmanlı Devleti'nin farklı bölgelerinde görev yapması Mustafa Kemal'in düşünce dünyasını geliştirdi.

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi, askerî ve sosyal gelişmelere karşı duyarlıydı. Bu gelişmeler Mustafa Kemal'in fikir dünyasını etkilemişti.

SORU

Mustafa Kemal'in fikir hayatının gelişmesinde,

- I. Sosyal çevresi
- II. Süreli yayınlar
- III. Yaşadığı şehirler

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

Etkinlik 3

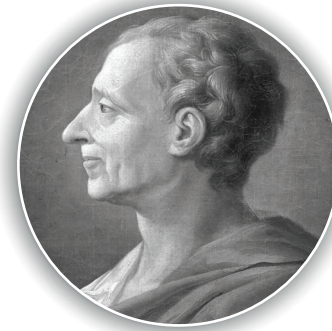
Mustafa Kemal'i etkileyen kişiler ile ilgili resim ve bilgilerin kime ait olduğunu yazınız.

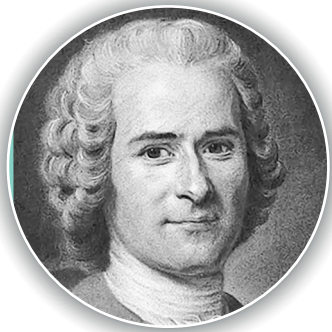
Türk milliyetçiliğinin öncülerindedir. "Vatan şairi" olarak da bilinir. Mustafa Kemal, meclis konuşmalarında bu yazarın şiirlerinden de örnekler vermiştir.

"Ordunun Destanı" adlı şiirinde Mustafa Kemal'e de yer vermiştir. Eserlerinde vatan, millet ve millî birlik gibi kavramları yoğun bir şekilde işlemiştir.

Hürriyetçiliği ve milliyetçiliği savunmuştur. Mustafa Kemal, düşünürün "Kanunların Ruhu" adlı eserini ayrıntılı olarak incelemiş ve bu eserden yararlanmıştır.

Fransız İhtilali'ni hazırlayan düşünürlerdendir. Mustafa Kemal "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." sözünü bu yazardan esinlenerek söylemiştir.

Batı medeniyetinin örnek alınması gerektiğini savunmuştur. Mustafa Kemal "Ben inkılap ruhunu ondan aldım." diyerek ondan etkilendiğini dile getirmiştir.

Türkçülük ve milliyetçilik ile ilgili kaleme aldığı eserlerle tanınmıştır. Mustafa Kemal'in fikir babasıdır.

Etkinlik 4

Aşağıda Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen yazarlar verilmiştir. Bu yazarların Mustafa Kemal'de oluşmasına katkı sağladığı düşünceleri örneklerde olduğu gibi yazınız.

Yazar ve Düşünürler	Düşünceler
Ziya Gökalp	Milliyetçilik
Namık Kemal	
Mehmet Emin Yurdakul	
Tevfik Fikret	
J. J. Rousseau	
Montesquieu	
Voltaire	Bilimsellik, Akılcılık

SORU

Mustafa Kemal, Picardie Manevralarına katılmak için gittiği Fransa'da ve Bulgaristan'ın başkenti Sofya'daki ateşemiliterlik yıllarında Avrupa uygarlığını oldukça yakından tanımıştır. Trablusgarp'ta ve Balkan Savaşlarında ise bu uygar görünüşlü Avrupa'nın sömürgeci acımasız yönüyle karşılaşmıştır. Genç bir subay olarak Osmanlı Devleti'nin hızlı bir şekilde çöküş sürecine tanıklık etmiştir. Yaşananlar, Mustafa Kemal'i ulusal değerler ve çağdaş ilkelere dayanan yeni bir devlet inşa etme düşüncesine sürüklemiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşumunda,

- I. Türkçü aydınların eserleri
- II. Görev yaptığı yerlerdeki gözlemleri
- III. Osmanlı Devleti'nin içerisinde bulunduğu durum

gibi faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1.

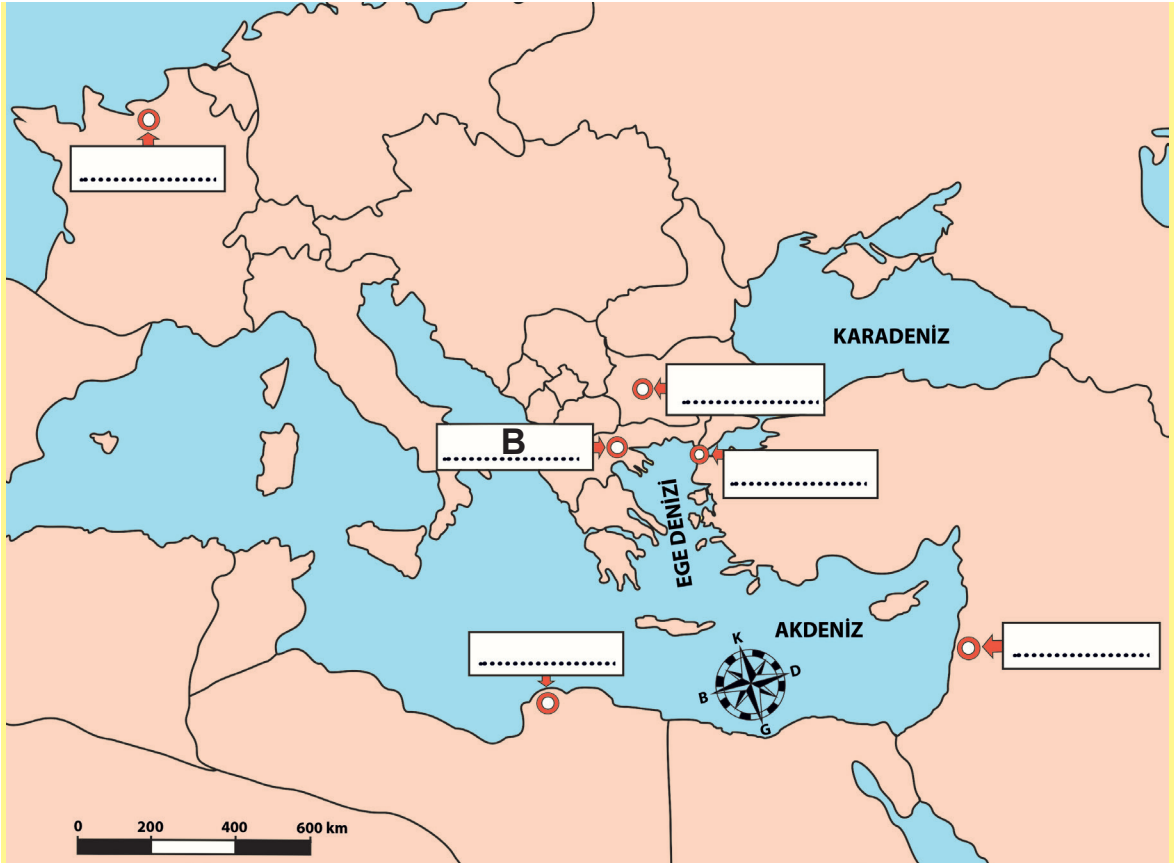
ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özelliği ile ilişkilendirir.

Etkinlik 1

Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı öncesinde yaptığı görev ve hizmetleri haritada gösterilen merkezlerle örnekte olduğu gibi eşleştiriniz.

A	Şam V. Ordu	C	Picardie'de (Pikardi) Askerî Manevraları	E	I. Balkan Savaşı (Gelibolu)
B	Hareket Ordusu	D	Derne Komutanlığı	F	Sofya Ataşemiliterliği

SORU

Mustafa Kemal'in askerlik hayatıyla ilgili,

- I. Üç kıtada da görev yapmıştır.
- II. Askerlik görevine Balkanlarda başlamıştır.
- III. Askerî ve siyasi başarılar elde etmiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özelliği ile ilişkilendirir.

Etkinlik 2

Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı öncesinde yaptığı görev ve hizmetlerin hangi alanla ilişkili olduğunu örnekteki gibi işaretleyiniz. (Birden fazla alan işaretleyebilirsiniz.)

Şam V. Ordu'da görev yaptı. ✓ Askerî Siyasi	İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu. Askerî Siyasi	I. Balkan Savaşı'nda Gelibolu Yarımadası'nı savundu. Askerî Siyasi
Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Askerî Siyasi	Picardie'de (Pikardi) Askerî Manevralara katıldı. Askerî Siyasi	II. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin kurtarılmasında görev aldı. Askerî Siyasi
Hareket Ordusu'nda kurmay başkanlığı yaptı. Askerî Siyasi	Derne ve Tobruk'ta görev yaptı. Askerî Siyasi	Sofya'da ataşemiliterlik görevine atandı. Askerî Siyasi

SORU

Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır. Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir. Tarih, bugün biz evlatlarına büyük görevler yüklüyor. Köhneleşmiş ve çürük idareyi yıkarak milleti hâkim kılmak kısacası vatani kurtarmak için sizi göreve davet ediyorum. *Hüseyin Tosun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı, s. 40-41*

Yukarıdaki metinde Mustafa Kemal'in Selanik'teki Vatan ve Hürriyet Cemiyetinde yaptığı konuşmanın bir kısmına yer verilmiştir. Metinden yola çıkarak Mustafa Kemal hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Gerektiğinde vatan için sorumluluk almıştır.
- B) Farklı alanlarda çalışmalar yürütmüştür.
- C) Özgürlüğün önemine vurgu yapmıştır.
- D) Ulusal egemenlik anlayışını savunmuştur.

1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özelliği ile ilişkilendirir.

Etkinlik 3

31 Mart Vakası ile ilgili istenilen bilgileri boşluklara yazınız.

31 MART VAKASI

Tarih:.....

Meşrutiyet yönetimine son vermek amacıyla çıkan isyandır.

ÇIKTIĞI YER

Meşrutiyeti korumak isteyen İttihat ve Terakki üyesi subaylar, isyanı bastırmak için Selanik'te ordu hazırlamıştır.

ORDUNUN ADI

KURMAY BAŞKANI

İsyanının bastırılması üzerine II. Abdülhamit tahttan indirilerek yerine V. Mehmet Reşat getirilmiştir.

Bu olaydan sonra devlet yönetimini büyük ölçüde kontrolüne geçiren parti:

SORU

- I. Devletin yönetim şeklinde değişiklik yaşanmıştır.
- II. Demokrasiye yönelik bir tehdit ortadan kaldırılmıştır.
- III. Saltanat anlayışı kuvvetlenmiştir.

Yukarıdaki yargılardan hangileri 31 Mart Vakası'nın bastırılmasının sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) I, II ve III

Etkinlik 4

Ali'nin proje ödevi için hazırladığı notlardaki eksik bölümleri tamamlayınız.

**TRABLUSGARP SAVAŞI
(1911-1912)**

..... ile arasında yaşanmıştır.

Savaşın Nedeni:

Osmanlı Devleti Trablusgarp'a karadan yardım gönderemedi çünkü
.....

denizden yardım gönderemedi çünkü
.....

Trablusgarp Savaşı'na gönüllü olarak giden Mustafa Kemal,
ve cephelerinde düşmana karşı savaşmıştır.
1912'de Savaşı'nın başlaması üzerine Osmanlı Devleti zor du-
ruma düşmüş ve Antlaşması'nı imzalamak zorunda kalmıştır.

Bu antlaşmanın maddelerine göre:
Osmanlı Devleti ve topraklarını kaybetmiştir.
Oniki ada geçici olarak bırakılacaktır.
Trablusgarp halkı dinî yönden makamına bağlı kalacaktır.

SORU

Trablusgarp Savaşı'nda Osmanlı Devleti,

- I. Sömürgeci anlayıştan olumsuz etkilenmiştir.
- II. Avrupa'daki son toprak parçasını kaybetmiştir.
- III. Hilafet makamının dinî gücünden faydalanmak istemiştir.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III

1.

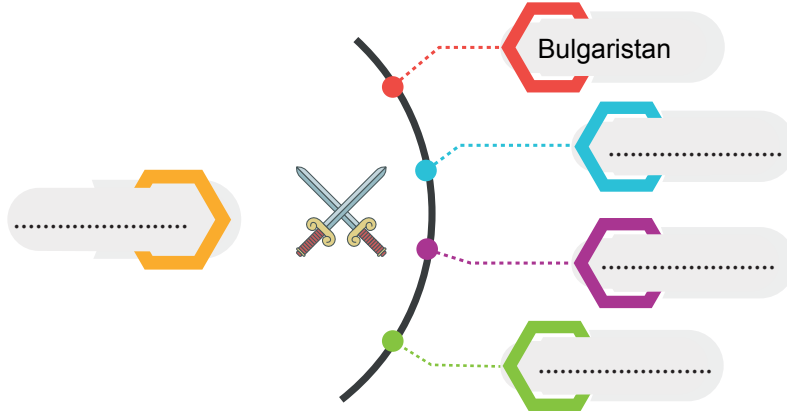
ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özelliği ile ilişkilendirir.

Etkinlik 5

I. Balkan Savaşı ile ilgili kutucukları örneklerde olduğu gibi doldurunuz.

SAVAŞA KATILAN DEVLETLER

SAVAŞIN NEDENLERİ

		Osmanlı Devleti'ni Balkanlardan atma düşüncesi	
--	--	--	--

SAVAŞIN SONUÇLARI

Osmanlı Devleti Balkanlardan çekilmek zorunda kalmıştır.			
---	--	--	--

Osmanlı Devleti'nin
Savaşı Kaybetme
Nedenleri

.....

.....

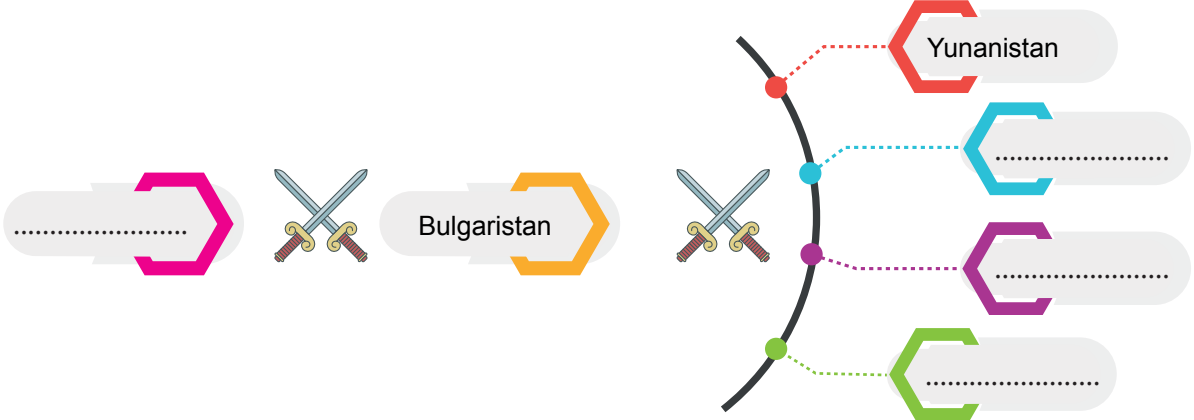
1.

ÜNİTE BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

İTA. 8. 1. 4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özelliği ile ilişkilendirir.

Etkinlik 6

II. Balkan Savaşı ile ilgili kutucukları örneklerde olduğu gibi doldurunuz.

SAVAŞA KATILAN DEVLETLER**Savaşın Nedenleri**

Orange arrow pointing down to a dashed orange box for notes.

Osmanlı Devleti Açısından Savaşın Sonucu

Blue arrow pointing down to a dashed blue box for notes.

Etkinlik 7

Aşağıda verilen olay ve savaşları tarih şeridine uygun olarak sıralayınız. Mustafa Kemal'in bu sırada almış olduğu görevleri altlarına örnekte olduğu gibi yazınız.

Trablusgarp Savaşı

Çanakkale Savaşı

I. Balkan Savaşı

31 Mart Vakası

1909

31 Mart
VakasıKürmay
Başkanı

1911

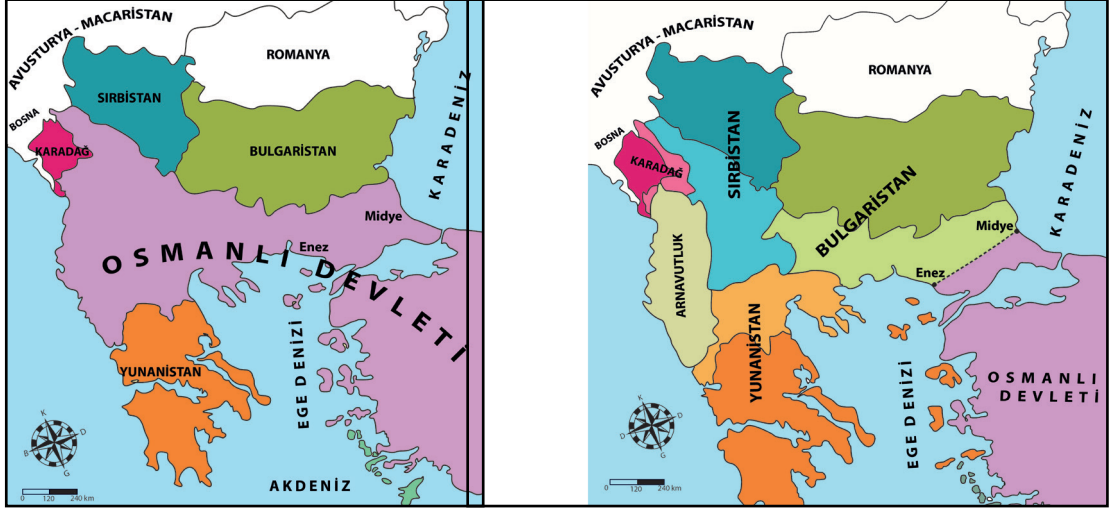
1912

1915

MUSTAFA KEMAL'İN ALDIĞI GÖREVLER

Etkinlik 8

I. Balkan Savaşı'nın öncesi ve sonrasını gösteren haritalara bakarak aşağıda verilen soruların cevaplarını yazınız.

I. Balkan Savaşı Öncesi

I. Balkan Savaşı Sonrası

Hangi devlet toprak kaybetmiştir? Yazınız.

Sınırlarını genişleten Balkan Devletleri hangileridir? Yazınız.

Osmanlı Devleti'nden ayrılıp bağımsızlığını ilan eden devlet hangisidir? Yazınız.

Mustafa Kemal'in eğitim gördüğü şehirlerden hangileri sınırlarımız dışında kalmıştır? Yazınız.

Savaştan en kazançlı çıkan devlet hangisi olmuştur? Yazınız.

Etkinlik 9

Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili verilen bilgileri onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirerek kutucuklara yazınız?

Meşrutiyet yönetimine son vermek amacıyla çıkan isyanı bastırmak için Selanik'te hazırlanan Hareket Ordusu'na katıldı. Bu orduda kurmay başkanı olarak görev aldı. Harekâtın planlanmasında ve İstanbul'a gelerek ayaklanmanın bastırılmasında etkin rol oynadı.

Mustafa Kemal, Trablusgarp'a gönüllü gittiğinde önce Arap önderleriyle toplantılar yaptı. Onları mücadeleye ikna etti. Düzensiz kalabalıkları örgütledi. İtalyanlarla iş birliği yapan şeyhleri de ikna ederek düşmana karşı savaş bilinci oluşturdu.

Sofya'da ilk kez operayla tanışan Mustafa Kemal, çeşitli Avrupa ülkelerinden yetkililerin davetli olduğu kostümlü bir baloya yenileri kıyafetiyle katıldı. Sofya'da bulunduğu sırada Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sorunlarıyla ilgilendi.

SORU

Mustafa Kemal, Sofya'da üst düzey yetkililerin katıldığı danslı, yemekli toplantılarda Avrupa devletlerinin temsilcileri ile doğrudan görüşme ve fikirlerini paylaşma imkânı buldu. Bulgar Parlamentosu'nu yakından takip etti. Bulgaristan'da kalan Türklerle yakın ilişki kurdu. Türkçe yayımlanan gazetelere destek verdi.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Dış politika alanında bilgisini geliştirme imkânı bulmuştur.
- II. Ülke yönetiminde millet iradesi hakkında fikir sahibi olmuştur.
- III. Bulgar Meclisinde Türklerin sorunlarına çözümler getirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

Etkinlik 1

Asya'nın labirentteki bilgileri doğru ya da yanlış olma durumuna göre değerlendirerek çıkışa ulaşması gerekmektedir. Asya'nın izlemesi gereken yolu çizerek gösteriniz.

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam'dır.

Milliyetçilik düşüncesi Osmanlı Devleti'ni olumlu etkilemiştir.

Sanayi İnkılabı ile sömürgecilik başlamıştır.

Tanzimat Fermanı ile anayasal düzene geçilmiştir.

Mustafa Kemal Trablusgarp Savaşı'na gönüllü olarak katılmıştır.

31 Mart Vakası rejime yönelik bir isyandır.

Mustafa Kemal eğitim hayatına Manastır'da başlamıştır.

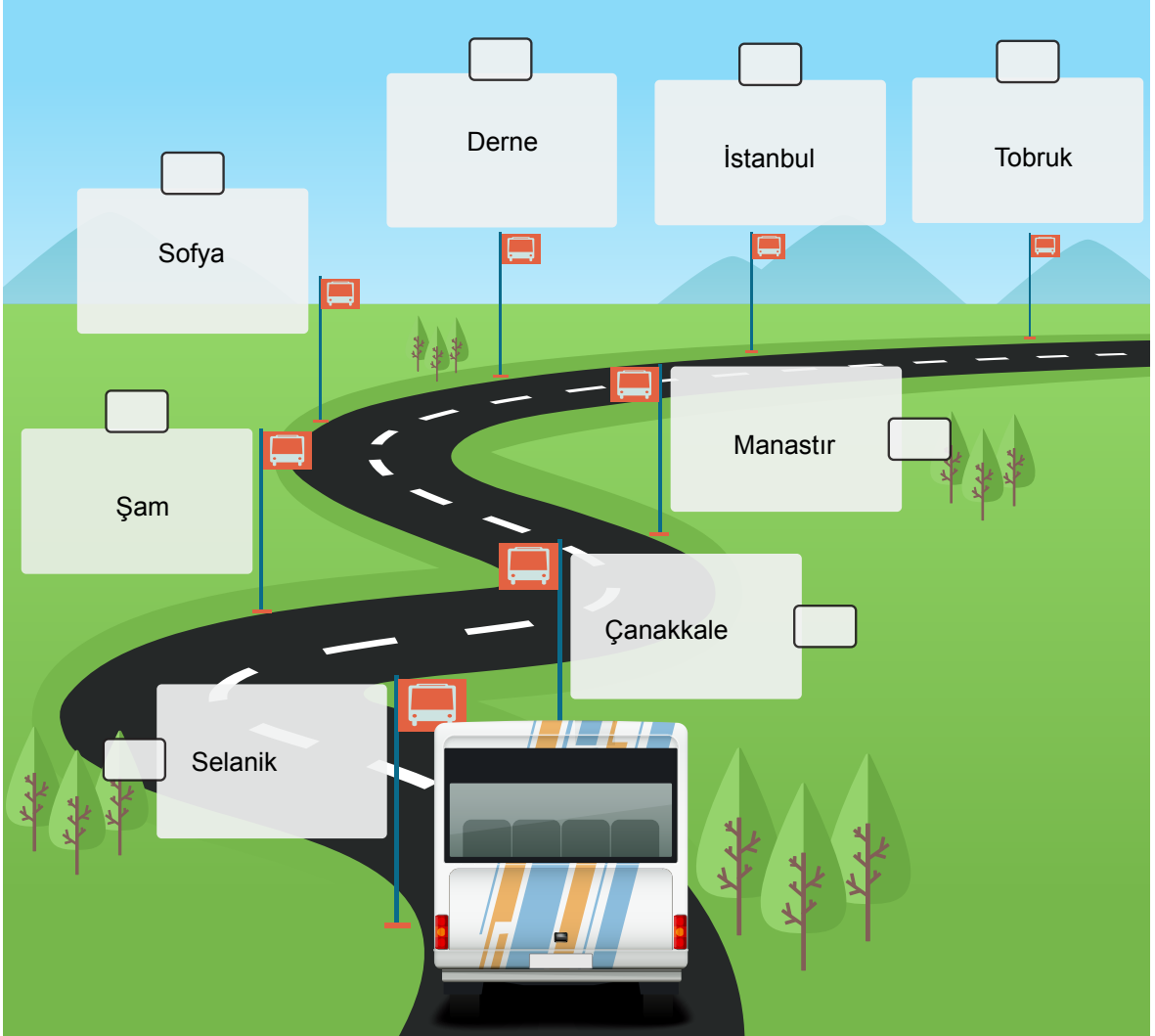
Mustafa Kemal ilk askerî başarısını I. Balkan Savaşı'nda kazanmıştır

Mustafa Kemal Sofya'da diploması yeteneğini geliştirmiştir.

1. ÇIKIŞ 2. ÇIKIŞ 3. ÇIKIŞ 4. ÇIKIŞ

Etkinlik 2

Aşağıdaki otobüs, Mustafa Kemal'in hem öğrenim gördüğü hem de askerlik görevi yaptığı şehirlerin yazdığı duraklarda duracaktır. Otobüsün durması gereken durakları tespit ederek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

SORU

Mustafa Kemal'in askerlik hayatıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İlk olarak Trablusgarp'ta görev yapmıştır.
- B) Birçok askeri başarı elde etmiştir.
- C) Farklı bölgelerde askerî görevler üstlenmiştir.
- D) Yurt dışı görevi için Fransa'ya gönderilmiştir.

SORU

Öğrenci:

(I) ----

Öğretmen:

– Selanik'te Türklere başka Rumlar, Bulgarlar, Sırp, Yahudiler ve Ermeniler de yaşamlarını sürdürmekteydi. Şehir çok uluslu bir yapıya sahipti.

Öğrenci:

(II) ----

Öğretmen:

– Avrupa'da oluşan yeni fikirler ve düşünceler Osmanlı topraklarında önce Selanik'e ulaştı. Selanik'te çeşitli gazete ve dergiler yayımlanırdı.

Diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) (I) Selanik'in sosyal yapısı nasıldır?
(II) Selanik'in kültürel yapısı nasıldır?	B) (I) Selanik'in siyasi yapısı nasıldır?
(II) Selanik'in iktisadi yapısı nasıldır?
C) (I) Selanik'in kültürel yapısı nasıldır?
(II) Selanik'in sosyal yapısı nasıldır?	D) (I) Selanik'in sosyal yapısı nasıldır?
(II) Selanik'in iktisadi yapısı nasıldır?

SORU

Mustafa Kemal'in Samsun'daki kalabalık arasında görüp kendisinden övgü ile söz ettiği kişi, Selanik Askerî Rüştiyesindeki Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyüddin (Yücekök) idi. Mustafa Kemal, kendisine Fransızcanın ilk bilgilerini öğretmekle yetinmeyip ülkenin ve toplumun geleceği hakkında ilk düşünceleri de aşıl原因an bu öğretmeninden Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin Selanik şubesini açarken de yardım görmüştü.

Mustafa Kemal'in karakterini şekillendiren öğretmenlerinden biri de tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bilge'dir. Tevfik Bilge derslerinde Fransız İhtilali ve düşünürlerinden de bahseder, öğrencilerinin ufkunu genişletir, coşku ve heyecanlarına ortak olurdu. Mustafa Kemal, kendisinde tarihe karşı ilgi ve sevgi oluşturan bu öğretmeni hakkında "Kendisine minnet borcum var. Bana yeni bir ufuk açtı." diyerek ondan övgüyle bahsetmiştir.

Verilen örneklere göre Mustafa Kemal'in hayatında öğretmenlerinin etkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşünce dünyasının şekillenmesine katkı sağlamışlardır.
B) Öğrenim hayatından sonra da destek vermişlerdir.
C) Kalıplaşmış düşünce yapısı oluşturmuşlardır.
D) Toplumsal düşüncelerinin temelini atıp şekillendirmişlerdir.

KİTAPLAR

- Abdurrahman Çaycı, *Gazi Mustafa Kemal Atatürk Millî Bağımsızlık ve Çağdaşlaşma Önderi (Hayatı ve Eserleri)*, (Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2002)
- Ali Güler, *Askeri Öğrenci Mustafa Kemal'in Notları*, (Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2000)
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, (Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2006)
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçlerinden Seçmeler*, (Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2006)
- Hüseyin Tosun, (Ed.), *Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı*, (Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları 2012)
- İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, (İstanbul: İletişim Yayınları, 2000)
- İlber Ortaylı, *Osmanlı Barışı*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2014)
- Phyllis Deane, *İlk Sanayi İnkılabı*, çev., *Tevfik Gürcan*, (Ankara: TTK Yayınları, 2000)
- Sina Akşin, *Yakınçağ Türkiye Tarihi 1908-1980*, c. I (İstanbul: Milliyet Yayınları, 1989)
- Şerafettin Turan, *Atatürk'ün Düşünce Yapısını Etkileyen Olaylar, Düşünürler, Kitaplar*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2010)
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*, (Ankara, 2018)
- TDK, *Türkçe Sözlük*, (Ankara Türk Dil Kurumu, 2011)
- TDK, *Yazım Kılavuzu*, (Ankara Türk Dil Kurumu, 2012)

GENEL AĞ ADRESLERİ

- <https://www.atam.gov.tr/duyurular/ataturkun-ustun-kisiligi-3>
(Erişim Tarihi 03.03.2020)
- <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/mustafa-kemal-ataturkun-yasamina-dair-anilar>
(Erişim tarihi: 12.04.2020)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/ortadogu>
(Erişim tarihi: 03.11.2020)

GÖRSEL KAYNAKÇA

*ID Numaraları verilen görseller www.123rf.com stok fotoğraf ajansından alınmıştır.

*Konya Büyükşehir Belediyesi Turizm Şube Müdürlüğü, Konya Ticaret Odası ve Mevlana Kalkınma Ajansının Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğüne eğitim amaçlı faaliyetlerinde kullanılması için izin verdiği görseller yer almaktadır

KAPAK

https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/madde/41/tevfik-fikret-1_m.jpg	14.04.2020 08.30	https://www.orduhaberler.org/wp-content/uploads/2020/03/mehmet-ziya-gokalp-kimdir-780x405.jpg	16.04.2020 12.45
http://www.devtiyatro.gov.tr/uploads/7001_10000_2363_70b6f16e-8752-48be-8a91-bfab7c8ff68c.jpeg	14.04.2020 18.00	https://www.milligazete.com.tr/sites/71/uploads/2018/03/31/large/31-mart-vaka-si-2-1522494513.jpg?r=6ed-0473bfa5f7e79dd645235ff-4c979f	16.04.2020 13.30
https://www.turkiyehabermerkezi.com/images/haberler/2018/05/13/mehmet-emin-yurdakul-kimdir-siirler-uUVX_cover.jpg	15.04.2020 14.30	http://i2.haber7.net/haber/haber7/photos/2019/17/hM-g9J_1556364616_3172.jpg	17.04.2020 09.30
		https://ata.msb.gov.tr/content/media/07/fotograflarla%20ata-turk%20albumu%20TR-EN.pdf	18.04.2020 02.00

8.1.1 ETKİNLİK 1

55447111 20.04.2020 06.00

8.1.1 ETKİNLİK 7

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.

8.1.2 ETKİNLİK 1

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.

8.1.3 ETKİNLİK 1

https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/madde/31/mustafa-ke-mal-aturk-4_m.jpg 18.04.2020 08.00

8.1.3 ETKİNLİK 3

<https://cdn.britannica.com/s:300x1000/18/60018-050-E8F7CB20/Jean-Jacques-Rousseau-pastels-Maurice-Quentin-de-La-Tour-1753.jpg> 18.04.2020 12.00

https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/madde/41/tevfik-fikret-1_m.jpg 18.04.2020 18.30

http://www.devtiyatro.gov.tr/uploads/7001_10000_2363_70b6f16e-8752-48be-8a91-bfab7c8ff68c.jpeg 18.04.2020 23.00

<https://cdn.britannica.com/s:700x500/29/182629-050-D275B8CF/Montesquieu.jpg> 19.04.2020 08.00

https://www.turkiyehabermerkezi.com/images/haberler/2018/05/13/mehmet-emin-yurdakul-kimdir-siirler-uUVX_cover.jpg 19.04.2020 14.45

<https://www.orduhaberler.org/wp-content/uploads/2020/03/mehmet-ziya-gokalp-kimdir-780x405.jpg> 19.04.2020 19.00

8.1.4 ETKİNLİK 1

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.

8.1.4 ETKİNLİK 3

<https://www.milligazete.com.tr/sites/71/uploads/2018/03/31/large/31-mart-vaka-si-2-1522494513.jpg?r=6ed-0473bfa5f7e79dd645235ff-4c979f> 19.04.2020 23.30

<http://www.duzce.adalet.gov.tr/Sayfalar/aturk/aturk.htm> 20.04.2020 06.00

8.1.4 ETKİNLİK 8

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME**1. ETKİNLİK**

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.

2. ETKİNLİK

Bu görsel, akademik destek materyalinin tasarımcıları tarafından hazırlanmıştır.